

Міністерство освіти і науки України

Моделна навчальна програма для закладів загальної середньої освіти

“Мій шлях до успіху” (7–9 класи) (1 рік навчання)

Автори:

Кучер Світлана Миколаївна, "РМ "Карітас-Спес" РКЦ в Україні", консультант-методист з кар'єрного консультування;

Хомич Тетяна Анатоліївна, "РМ "Карітас-Спес" РКЦ в Україні", консультант-методист з кар'єрного консультування, ДУ «Український інститут розвитку освіти», методист;

Паздрій Віталій Ярославович, "РМ "Карітас-Спес" РКЦ в Україні", проєктний менеджер; Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана, доцент кафедри бізнес-економіки та підприємництва; кандидат економічних наук, доцент.

Пояснювальна записка

Модельна навчальна програма курсу **“Мій шлях до успіху”** розроблена для учнів/учениць 7-9 класів у відповідності вимог Нової української школи (НУШ) та розрахована на 1 рік навчання. Програма розроблена відповідно до вимог Державного стандарту базової середньої освіти (2020 р.) з урахуванням вікових, загальнонавчальних і психологічних особливостей учнів/учениць другого циклу навчання базової освіти. Програма спрямована на реалізацію завдань **Концепції Нової української школи**, а також положень **Концепції розвитку освіти дорослих і навчання впродовж життя**.

Актуальність програми

Сучасний світ професій характеризується швидкими темпами змін, появою нових спеціальностей, трансформацією ринку праці під впливом цифровізації, розвитку технологій і глобальних викликів. У цих умовах набуває особливого значення формування в учнів/учениць здатності до самопізнання, усвідомленого професійного самовизначення, розвитку підприємливості, відповідальності та навичок кар’єрного планування. Тут йдеться про вміння брати ініціативу, знаходити нестандартні рішення, досягати поставлених цілей, таким чином приносити користь собі та суспільству.

Цей курс реалізує діяльнісний, компетентнісний, особистісно орієнтований, дослідницький, рефлексивний, проблемно-ситуативний підходи до навчання.

Метою курсу є:

сприяти формуванню початкової кар’єрної компетентності здобувачів базової середньої освіти через розвиток самопізнання, усвідомлення власних здібностей і цінностей, ознайомлення з можливостями сучасного ринку праці, опанування основних навичок особистісного й професійного зростання (soft і hard skills), а також виховання відповідального ставлення до навчання та майбутнього життєвого вибору.

Реалізація мети курсу передбачає вирішення таких **завдань**:

- Розвивати самопізнання учнів/учениць, сприяти усвідомленню власних інтересів, здібностей, цінностей, сильних сторін і можливостей для особистісного та професійного зростання.
- Формувати мотивацію до навчання та саморозвитку, виховувати відповідальне ставлення до власних рішень і дій у навчальній і життєвій діяльності.
- Ознайомлювати учнів/учениць із тенденціями сучасного ринку праці, світом професій, вимогами до фахівців різних галузей, шляхами здобуття освіти та побудови кар’єри.
- Розвивати базові навички XXI століття (soft skills) — комунікацію, критичне й творче мислення, командну роботу, емоційний інтелект, вміння приймати рішення та розв’язувати проблеми.

- Сприяти формуванню основ професійної компетентності (hard skills) через ознайомлення з інструментами самоорганізації, цифрової грамотності, основ фінансової та підприємницької культури.
- Формувати вміння планувати власну освітню та професійну траєкторію, ставити цілі, визначати кроки до їх досягнення, аналізувати результати.
- Виховувати активну, ініціативну й відповідальну життєву позицію, готовність до співпраці, соціальної взаємодії та прийняття усвідомлених рішень щодо майбутнього.

Реалізація завдань модельної програми сприяє формуванню в учнів/учениць **ключових компетентностей**, зокрема:

- ✓ уміння навчатися впродовж життя - здатність самостійно організувати процес власного навчання, постійно оновлювати знання, розвивати навички й пристосовуватись до змін у світі, праці та технологіях;
- ✓ ініціативності та підприємливості - здатність мислити творчо, діяти проактивно та відповідально, щоб реалізовувати власні ідеї, досягати цілей і створювати цінність для себе та суспільства;
- ✓ соціальної та громадянської компетентності - здатність взаємодіяти з людьми, брати відповідальність за свої дії та робити внесок у розвиток громади й держави, дотримуючись принципів демократії, справедливості та поваги до прав людини;
- ✓ уміння спілкуватися державною мовою - здатність вільно, грамотно й відповідально користуватися українською мовою для ефективного спілкування, навчання, роботи й громадянської участі;
- ✓ інноваційності, критичного та креативного мислення - здатність самостійно мислити, створювати нові ідеї, оцінювати їх ефективність і впроваджувати зміни, спрямовані на розвиток себе та суспільства.

Програмою курсу передбачено **вивчення п'яти розділів**, які логічно вибудовують шлях учня/учениці від самопізнання до усвідомлення професійного вибору.

У розділі **I. Самопізнання та розвиток особистості (Хто я?)** учні/учениці набувають умінь визначати власні сфери інтересів та улюблені заняття; пов'язують власні інтереси з навчальними предметами, видами діяльності, можливими професійними напрямками; усвідомлюють вплив самооцінки на поведінку, успішність і вибір життєвого шляху; розвивають уміння рефлексії, самоспостереження, аналізу власних досягнень і помилок; формують позитивне ставлення до себе, відкритість до розвитку та змін.

Розділ **II. Цінності, мрії та кар'єрні орієнтири (Куди я прямую?)** спрямований на формування в учнів/учениць усвідомлення власних життєвих цінностей та пріоритетів, початкових кар'єрних орієнтирів; визначення мрій, прагнень й життєвих цілей та SMART-цілей (конкретних, вимірюваних, досяжних, релевантних, обмежених в часі); аналізу життєвих ситуацій.

У розділі **III. Професійний світ і тенденції ринку праці (Що мене оточує?)** учні/учениці пізнають сучасний світ професій, досліджують та

аналізують тенденції ринку праці; уміють порівнювати свої інтереси та здібності з вимогами сучасних професій; формують інформаційну та дослідницьку грамотність; застосовують цифрові ресурси (онлайн-тести, відеоінтерв'ю, віртуальні екскурсії, освітні платформи) для професійного самопізнання; розуміють роль освіти у професійному становленні, усвідомлюють важливість безперервного навчання, саморозвитку й перекваліфікації впродовж життя; формують позитивне ставлення до праці, відповідальність та прагнення до самореалізації.

У розділі **IV. Основи побудови кар'єри та підприємницької діяльності** (*Як досягти успіху?*) учні/учениці набувають умінь визначати фактори, які впливають на кар'єрний успіх; розвивають уміння бачити перспективу, планувати послідовні кроки до досягнення мети; набувають умінь кар'єрного планування; ознайомлюються з основами підприємницького мислення; розвивають фінансову та економічну грамотність; формують навички самопрезентації та комунікації.

Розділ **V. Компетентності, навички та особисті досягнення** (*Що я досягнув і чого прагну?*) учні/учениці розвивають уміння самоаналізу та самооцінки; формують навички рефлексії та усвідомленого розвитку; розвивають ключові компетентності, важливі для життя та кар'єри (соціальні, комунікативні, підприємливість і ініціативність, інформаційно-цифрові, навчання впродовж життя); формують навички презентувати власні досягнення; набувають умінь ставити цілі та планувати подальший розвиток.

Кожен розділ містить перелік тем, орієнтовні результати навчання, види діяльності учнів/учениць, приклади практичних завдань та інтерактивних вправ (тренінги, тестування, командні ігри, проєктна діяльність, самооцінювання, рефлексія).

Програма може бути використана фахівцями з кар'єрного консультування, педагогами-організаторами, класними керівниками, практичними психологами, соціальними педагогами.

	Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів / учениць	Пропонований зміст	Пропоновані види навчальної діяльності
Розділ 1. Самопізнання та розвиток особистості (Хто я?)			
1	<p>Після заняття учні / учениці:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● розрізняють поняття <i>інтерес</i> і <i>хобі</i>; ● визначають власні сфери інтересів та улюблені заняття; ● пов'язують свої інтереси з навчальними предметами; ● наводять приклади професій, у яких хобі може стати основою кар'єри. 	<p>Тема 1. Мої інтереси та хобі.</p> <p>1. Що таке інтерес і чим він відрізняється від хобі? Як зрозуміти, що мені справді цікаво, а що — просто тимчасове захоплення?</p> <p>2. Як мої шкільні предмети пов'язані з моїми хобі? Які предмети подобаються найбільше і чому?</p> <p>3. Чи можна "заробляти" на улюбленому занятті? Приклади успішних людей, чий інтерес переріс у професію (спортсмени, блогери, дизайнери).</p>	<p>Вправа: «Карта інтересів» (колаж або інфографіка з улюбленими справами).</p> <p>Групове обговорення («Що мене захоплює?») - як інтереси можуть перерости в професію.</p>
2	<p>Після заняття учні / учениці:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● пояснюють різницю між поняттями <i>талант</i> і <i>сильна сторона</i>; ● розпізнають власні здібності й потенціали; ● розуміють, що будь-яку навичку можна розвивати через практику; ● визначають свої провідні типи інтелекту (за Говардом Гарднером); ● роблять висновки, як особисті якості можуть впливати на навчання, 	<p>Тема 2. Мої сильні сторони та таланти.</p> <p>1. Що таке «<i>талант</i>» і чим він відрізняється від «<i>сильної сторони</i>»? Чи можна розвинути слабку сторону?</p> <p>2. Які існують види інтелекту (музичний, логіко-математичний, міжособистісний, візуально-просторовий тощо)? У яких сферах я проявляю себе найкраще?</p> <p>3. Як мої сильні сторони впливають на успіх у</p>	<p>Діагностична анкета «Множинний інтелект» (за Г. Гарднером).</p> <p>Вправа: «Комплімент-коло» (учні визначають сильні сторони один одного) <i>або його варіація</i>: запитати дорослих, які мої сильні сторони. Результати</p>

	спілкування та майбутню кар'єру.	навчанні, стосунках, майбутній професії?	порівняти з "Комплімент-колом"
3	<p>Після заняття учні / учениці:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● пояснюють поняття <i>цінності</i> та <i>життєві пріоритети</i>; ● розпізнають власні провідні цінності; ● усвідомлюють зв'язок між цінностями та професійним вибором; ● можуть проаналізувати ситуацію <i>конфлікту цінностей</i>; ● створюють візуальну або письмову модель «Мого ідеального дня» як відображення власних цінностей. 	<p>Тема 3. Мої цінності та життєві пріоритети.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Що таке <i>життєві цінності</i> і навіщо вони потрібні? Як цінності допомагають приймати важливі рішення та впливають на вибір професії? 2. Як <i>конфлікт цінностей</i> (наприклад, «хочу допомагати людям» чи «хочу багато заробляти») може позначитися на кар'єрному виборі? 3. Як образ «Мого ідеального дня» відображає справжні життєві пріоритети та цінності? 	<p>Інтерактивна вправа «Мої 10 найважливіших цінностей».</p> <p>Обговорення в парах або групах «Що для мене важливіше — допомагати, вчитися чи заробляти?».</p> <p>Рольова вправа «<i>Конфлікт цінностей</i>» (обговорення життєвих дилем).</p> <p>Творча робота «<i>Мій ідеальний день</i>» — опис або малюнок.</p>
4	<p>Після заняття учні / учениці:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● пояснюють, що означає «вийти із зони комфорту» та аналізують, як це сприяє розвитку кар'єри і особистісному зростанню; ● планують і здійснюють перші кроки у знайомстві з новими 	<p>Тема 4. Які нові області хочу пізнавати?</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Що означає «вийти із зони комфорту» і як це допомагає розвитку кар'єри? 2. Як знаходити ідеї для нових хобі чи занять? Які методи дослідження нової професійної сфери є 	<p>Вправа: «Список відкриттів» (3–5 сфер, які хочеш спробувати).</p> <p>Домашнє завдання: провести коротке міні-інтерв'ю (5–7 запитань) з людиною, яка працює у новій або</p>

	сферами, оцінюють власний інтерес і мотивацію до них.	ефективними (наприклад, інтерв'ю, книги, спостереження, онлайн-ресурси)? 3. Який практичний алгоритм дослідження нової області: спостерігати → читати → спілкуватися → пробувати на практиці?	маловідомій професії.
--	---	--	-----------------------

Розділ 2. Цінності, мрії та кар'єрні орієнтири (Куди я прямую?)

5	<p>Після заняття учні / учениці:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● аналізують власне уявлення про майбутній стиль життя та його взаємозв'язок із вибором професії; ● порівнюють, як різні професії впливають на спосіб життя, графік, рівень мобільності та дозвілля; ● формулюють власну мрію або життєву ціль та розмірковують, які кроки допоможуть її досягти; ● розвивають позитивне мислення, відкритість до самореалізації й уміння планувати бажане майбутнє. 	<p>Тема 5. Мрії і стиль життя</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Яким я бачу своє доросле життя (місце проживання, робоче місце, дозвілля)? 2. Що таке «баланс роботи та життя» (Work-Life Balance)? Як різні професії (лікар, фрилансер, учитель тощо) впливають на графік і стиль життя? 3. Чому важливо мати «велику мрію» і не боятись її озвучувати? 	<p>Створити Мудборд "Мое майбутнє" (фізичний або цифровий) з візуалізацією бажаного стилю життя.</p> <p>Дискусія «Як різні професії впливають на стиль життя?»</p>
---	--	--	--

6	<p>Після заняття учні / учениці:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● розрізняють поняття <i>мрія</i> та <i>ціль</i>, розуміють їх взаємозв'язок; ● вміють формулювати конкретні, досяжні цілі за моделлю SMART; ● планують виконання цілі через покроковий план і часові орієнтири; ● розуміють основи тайм-менеджменту та важливість розподілу часу; ● визначають власні «поглиначі часу» і знаходять способи їх подолання. 	<p>Тема 6. Цілепокладання та планування (SMART і Тайм-менеджмент).</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Чим мрія відрізняється від цілі? 2. Що означає аббревіатура SMART і як вона допомагає ставити ефективні цілі? 3. Як розбити велику ціль на маленькі кроки за допомогою принципів тайм-менеджменту? 4. Що таке «поглиначі часу» і як їх уникати? 	<p>Міні-дискусія «Мрія чи ціль?»</p> <p>Вправа «SMART-ціль» (обрати одну власну мрію і сформулювати її у форматі SMART).</p> <p>Домашнє завдання: «Мій тиждень у фокусі» (спланувати свій тиждень, позначивши 3 основні цілі та щоденні дії для їх досягнення. В кінці тижня провести самооцінку: що вдалося, що завадило).</p>
7	<p>Після заняття учні / учениці:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● усвідомлюють власне розуміння поняття <i>успіх</i>; ● аналізують різні складові успіху — талант, зусилля, наполегливість, підтримку інших; ● визначають, які фактори їх мотивують найбільше — внутрішні чи зовнішні; 	<p>Тема 7. Успіх та його формули. Мотивація.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Що таке успіх саме для мене? Чи завжди успіх — це гроші або слава? 2. Які складові успіху — талант, праця, наполегливість, удача? 3. Що таке внутрішня (цікавість, задоволення) та зовнішня (оцінки, похвала, винагорода) мотивація? 4. Як підтримувати 	<p>Міні-дослідження «Формула успіху» (кейси: як видатні українці досягли успіху).</p> <p>Домашнє завдання: «Моя формула успіху» (написати короткий текст або створити візуальну схему - колаж, інфографіку, де</p>

	<ul style="list-style-type: none"> розуміють роль внутрішньої мотивації у досягненні довгострокових цілей; розробляють власну «формулу успіху» та вчаться підтримувати внутрішній стимул до розвитку. 	внутрішній вогонь і не втрачати натхнення?	<p>відобразити власну формулу успіху).</p> <p>Симулятор “The Way Up!”</p>
--	---	--	---

Розділ 3. Професійний світ і тенденції ринку праці (Що мене оточує?)

8	<p>Після заняття учні / учениці:</p> <ul style="list-style-type: none"> розрізняють поняття <i>професія</i>, <i>спеціальність</i>, <i>посада</i>; знають класифікацію професій за типом взаємодії людини з об’єктом праці; розуміють, як сучасні технології (ШІ, цифрові платформи, big data) впливають на професійний вибір; можуть самостійно визначити, до якої сфери належать професії, що їх цікавлять. 	<p>Тема 8. Що таке професія? Сфери діяльності</p> <ol style="list-style-type: none"> У чому різниця між поняттями «професія», «спеціальність» та «посада»? Які існують основні сфери професійної діяльності? Як штучний інтелект (ШІ) допомагає створювати та аналізувати «Карту професій» майбутнього? 	<p>Створення карти професій за допомогою ШІ.</p> <p>Скласти ТОП-5 професій у кожній із п’яти сфер (за Є.Клімовим)</p>
9	<p>Після заняття учні / учениці:</p> <ul style="list-style-type: none"> розуміють, як змінюються професії з часом та чому одні зникають, а інші з’являються; можуть назвати приклади професій 	<p>Тема 9. Професії вчора, сьогодні та завтра. Потреби ринку праці.</p> <ol style="list-style-type: none"> Які професії зникли або стали рідкісними за останні 50 років і чому? Які професії є найбільш 	<p>Вправа «Професійна машина часу» (провести міні-дослідження та підготувати 3-5 пар «Минуле –</p>

	<p>минулого, сучасності та майбутнього;</p> <ul style="list-style-type: none"> ● усвідомлюють вплив технологій на ринок праці; ● вміють визначати навички, які залишаються актуальними незалежно від професії (soft skills, цифрова грамотність, критичне мислення, творчість). 	<p>затребуваними сьогодні в Україні та світі? Що означає поняття «тренд ринку праці»?</p> <p>3. Як нові технології (інтернет, штучний інтелект, автоматизація) змінюють роботу людей і формують нові навички майбутнього?</p>	<p>Сьогодення – Майбутнє»).</p> <p>Творче завдання «Професія 2050».</p> <p>Пізнання професій на симуляторі на Дія.Освіта</p> <p>Симулятори “Forge — “Job Simulations”, “Job Simulator”</p>
10	<p>Після заняття учні / учениці:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● розуміють роль робітничих професій у функціонуванні суспільства та економіки; ● усвідомлюють, що сучасні робітничі спеціальності потребують професійної майстерності, технічних знань і творчості; ● критично оцінюють поширені стереотипи; ● можуть визначити, які якості та навички важливі для успішної праці у виробничій чи технічній сфері. 	<p>Тема 10. Робітничі професії та їх значення</p> <p>1. Чому робітничі професії (пекар, електрик, зварювальник, будівельник, швачка, механік) є основою економіки?</p> <p>2. Які стереотипи існують щодо робітничих професій і чи відповідають вони дійсності?</p> <p>3. Які навички (точність, відповідальність, командна робота, фізична витривалість) потрібні для якісної ручної праці?</p>	<p>Вправа: Підготувати коротку презентацію/інфографіку про важливість обраної робітничої професії : «Без кого не обійтися?».</p> <p>Міні-проект «Професія у дії» (обрати та дослідити одну робітничу професію).</p> <p>Пізнання професій на симуляторі на Дія.Освіта</p>

11	<p>Після заняття учні / учениці:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● розуміють, що технологічний прогрес створює нові сфери праці та трансформує старі професії; ● можуть назвати приклади професій майбутнього у швидкозростаючих сферах; ● усвідомлюють важливість універсальних навичок (soft skills) для адаптації до майбутнього ринку праці; ● оцінюють роль ІІІ в автоматизації рутинної роботи та у створенні нових професійних можливостей; ● формулюють власне бачення майбутньої кар'єри з урахуванням технологічних змін. 	<p>Тема 11. Професії майбутнього</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Що таке технологічний прогрес і як він створює нові робочі місця? 2. Які сфери розвиваються найшвидше (VR/AR, робототехніка, екологія, біотехнології) і які професії виникають у цих сферах? 3. Які універсальні навички будуть потрібні в будь-якій професії через 30 років? 4. Як штучний інтелект (ІІІ) впливає на ринок праці та професійний вибір? 	<p>Вправа «Професії через 30 років», описати їх функції та необхідні навички.</p> <p>Інтерактивна вправа «Карта майбутніх професій» (створити власну карту професій майбутнього, використовуючи схеми або онлайн-інструменти)</p>
12	<p>Після заняття учні / учениці:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● розуміють можливості перетворення захоплення на професійну діяльність; ● можуть скласти план перетворення хобі на професію; ● оцінюють переваги та виклики такої кар'єри; ● усвідомлюють 	<p>Тема 12. Від хобі до професії.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Як відомі люди перетворили своє захоплення на професію? Приклади: кулінар, ігровий тестувальник, дизайнер, блогер, музикант. 	<p>Вправа: «Моє хобі у професії».</p> <p>Домашнє завдання: «Міні-план перетворення хобі на професію» (скласти короткий план із 3–5</p>

	важливість постійного розвитку навичок і пошуку ринку для свого продукту або послуги.	2. Які кроки потрібні для монетизації хобі? 3. Які переваги та недоліки роботи, пов'язаної з хобі?	конкретними кроками).
13	<p>Після заняття учні / учениці:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● усвідомлюють роль різних шкільних предметів у розвитку логічного, критичного та креативного мислення; ● розуміють, що поділ на «гуманітаріїв» і «технарів» умовний і що навички з різних предметів можна поєднувати; ● аналізують, як оцінки впливають на можливості вступу, навчання і вибір професії; ● можуть зв'язати свої інтереси та здібності з шкільними предметами для майбутньої кар'єри. 	<p>Тема 13. Вплив шкільних предметів на кар'єру</p> <p>1. Навіщо мені потрібна математика, історія, мови та інші предмети? Як вони формують мислення та навички?</p> <p>2. Чи існує поділ на «гуманітарії» та «технарії»?</p> <p>3. Як оцінки в школі можуть вплинути на моє майбутнє навчання та вибір професії?</p>	<p>Вправа: «Мій предметний міст» (зв'язати 3 улюблені предмети з 3-ма професіями та необхідними навичками).</p> <p>Домашнє завдання «Мій навчальний план» (скласти список предметів, які допоможуть у майбутній кар'єрі, і визначити, які навички вони дають).</p>
<p>Розділ 4. Основи побудови кар'єри та підприємницької діяльності (Як досягти успіху?)</p>			

14	<p>Після заняття учні / учениці:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● розуміють сучасне поняття кар'єри та її життєвий цикл; ● відрізняють вертикальну та горизонтальну кар'єру; можуть скласти власну кар'єрну дорожню карту на 5 років; ● усвідомлюють необхідність планування кроків для досягнення професійних цілей. 	<p>Тема 14. Кар'єра: види та дорожня карта.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Що таке кар'єра у 21 столітті? Який життєвий цикл кар'єри? 2. Чим відрізняються вертикальна та горизонтальна кар'єра? 2. Які основні етапи кар'єрного шляху (школа → виш → робота) і як скласти «Дорожню карту» на 5 років? 	<p>Створення 5-річної дорожньої карти (навчання, навички, 1-2 професійні цілі).</p> <p>Дискусія «Вертикальна чи горизонтальна кар'єра?» (обговорення прикладів із реального життя та переваг кожного типу кар'єри).</p>
15	<p>Після заняття учні / учениці:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● розуміють різницю між роботою за наймом та роботою на себе; ● можуть критично оцінити переваги і ризики обох варіантів; ● усвідомлюють, які особисті якості допомагають досягти успіху у підприємстві; ● можуть визначити, який варіант більше відповідає їхнім інтересам і стилю життя. 	<p>Тема 15. Найм чи власний бізнес (Підприємництво).</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Що таке робота за наймом і які її переваги та недоліки? 2. Що таке робота на себе / власний бізнес і які її плюси та мінуси? 3. Які п'ять рис характеру важливі для підприємця? 	<p>Міні-кейс: "Який шлях обрати для монетизації свого хобі?" (аргументувати вибір найму чи бізнесу).</p> <p>Бізнес-симуляція "ViAL+"</p> <p>Пізнання професій на симуляторі на Дія.Освіта</p>

Розділ 5. Компетентності, навички та особисті досягнення (Що я досягнув і чого прагну?)

16

Після заняття учні / учениці:

- розрізняють Hard та Soft skills і розуміють їхнє значення у сучасному світі;
- усвідомлюють, що розвиток м'яких навичок починається вже у школі та повсякденному житті;
- знають принципи ефективної командної роботи та вміють вирішувати конфлікти;
- можуть визначити, які якості потрібні для конкретних груп професій;
- розуміють підприємливість як корисну навичку для реалізації проєктів та ідей.

Тема 16. Soft та Hard Skills. Командна робота як ключовий навик.

1. Що таке **Hard skills** та **Soft skills**? У чому їхня різниця? **Hard skills**: конкретні технічні знання та вміння (програмування, водіння, знання мови). **Soft skills**: особистісні та соціальні навички (комунікація, креативність, лідерство, емоційний інтелект). Чому **soft skills** стають усе важливішими у світі технологій і автоматизації?
2. Принципи продуктивної взаємодії та командної роботи.
3. Як ефективно вирішувати конфлікти в команді?
4. Які якості людини потрібні для різних груп професій?
5. Про підприємливість як навичку та її роль у професійній діяльності.

Вправа «Мої hard skills та soft skills» (скласти таблицю: Hard skills → що вмію; Soft skills → що можу розвивати).

Дискусія «Які навички потрібні для моєї майбутньої професії?» (визначити ключові soft skills для обраної професії та обговорити, як їх розвивати вже зараз).

Після заняття учні / учениці:

- розуміють значення портфоліо як інструменту самопрезентації і саморозвитку;
- вміють зберігати різні види досягнень, включаючи процес їхнього досягнення;
- можуть організувати власне портфоліо, демонструючи як результати, так і зусилля;
- усвідомлюють важливість рефлексії над власними досягненнями.

Тема 17. Збірник моїх досягнень (Портфоліо успіху).

1. Що таке «Портфоліо успіху»?
2. Що варто зберігати, крім грамот та сертифікатів? (Проекти, творчі роботи, досягнення у навчанні та позакласних активностях, відгуки вчителів, плани та їх реалізацію).
3. Навіщо фіксувати не лише результат, а й процес? (Зусилля, старання, навчання на помилках — це теж частина успіху і особистісного розвитку).

Завдання: «Моє майбутнє та портфоліо успіху» (скласти коротке резюме (5–7 речень) у стилі професійного опису себе через 10 років).

Створити папку: Моє портфоліо успіху і почати її наповнювати.

Прикінцева частина

Особливості організації освітнього процесу

Доступність освітнього процесу забезпечується впровадженням сучасних технологій і методів навчання, які сприяють розвитку ключових компетентностей та наскрізних умінь учнів/учениць, підтримують формування індивідуальної освітньої траєкторії, враховують особливості навчання в різних умовах і стимулюють активну пізнавальну діяльність. Компетентнісний підхід передбачає формування в учнів/учениць умінь:

- усвідомлювати власні інтереси, здібності, цінності, сильні сторони;
- розвивати навички рефлексії, самооцінювання та саморегуляції;
- виявляти позитивне ставлення до навчання та саморозвитку;
- розуміти значення наполегливості, відповідальності та ініціативності для досягнення успіху;
- уміти формулювати особисті та навчальні цілі, планувати кроки до їх реалізації;
- орієнтуватися в основних тенденціях сучасного ринку праці та світу професій;
- розуміти вимоги до компетентностей сучасного фахівця;
- уміти співвідносити власні здібності з потребами різних професійних напрямів;
- ефективно спілкуватися в різних життєвих і навчальних ситуаціях;
- працювати у команді, проявляють лідерство та відповідальність;
- демонструвати критичне, творче й системне мислення;
- володіти елементами емоційного інтелекту (умінням розуміти й керувати емоціями);
- використовувати базові цифрові інструменти для навчання, досліджень і самопрезентації;
- застосовувати елементи фінансової, підприємницької та інформаційної грамотності;
- створювати прості особисті проєкти або продукти (презентації, резюме, портфоліо тощо);
- скласти індивідуальний план саморозвитку або освітню траєкторію;
- презентувати власні досягнення та потенціал (у формі портфоліо, резюме, проєкту);
- приймати обґрунтовані рішення щодо вибору подальшого навчання чи професійного напрямку;
- демонструвати готовність діяти відповідально, ініціативно й етично в соціумі.

Отже, реалізація програми сприятиме формуванню в учнів/учениць кар'єрної компетентності, підвищенню їхньої навчальної мотивації, розвитку

відповідального ставлення до власного майбутнього та професійного самовизначення.

Оцінювання навчальних досягнень

Оцінювання результатів навчання здійснюється на засадах компетентнісного та дослідницького підходів, що передбачає перевірку не лише рівня засвоєння знань, а й здатності учнів/учениць застосовувати їх у реальних і змодельованих життєвих ситуаціях. Основна увага приділяється тому, як учень/учениця інтегрує набуті знання, уміння, навички, ціннісні орієнтації та досвід у власну діяльність, прийняття рішень, міжособистісну взаємодію.

Оцінювання має формувальний характер і спрямоване на підтримку особистісного розвитку, самопізнання, рефлексії та усвідомлення власного поступу. Його головна мета — визначити здатність учнів/учениць досліджувати, аналізувати, робити висновки, презентувати результати власної діяльності та знаходити шляхи вдосконалення.

Використані джерела

1. Державний стандарт базової середньої освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898 Київ <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-deyaki-pitannya-derzhavnih-standartiv-povnoyi-za-galnoyi-serednoyi-osviti-i300920-898>
2. Методичні рекомендації щодо створення модельних навчальних програм для 5-9 класів: Міністерство освіти і науки України. 21 березня 2021 р. Київ <https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/03/25/metod.pdf>
3. Нова українська школа: Концептуальні засади реформування середньої школи <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
4. Про затвердження типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти: Наказ Міністерства освіти і науки України № 235 від 19 лютого 2021 р. Київ. <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-tipovoyi-osvitnoyi-programi-dlya-5-9-klasiv-zagalnoyiserednoyi-osviti>
5. Про повну загальну середню освіту: Закон України від 16 січ. 2020 р. № 463-IX. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#n984>
6. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року: Указ Президента України від 30 верес. 2019 р. No 722/2019. – URL: <https://www.president.gov.ua/documents/7222019-29825>
7. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти “Нова українська школа” на період до 2029 року <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80#Text>
8. Професійна орієнтація у Новій українській школі https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2020/12/konczepczyia-profori%D1%94ntaczii%CC%88-dlya-gromadskogo-obgovorennya-16_12_20-.pdf
9. Методичні рекомендації щодо підвищення кваліфікації педагогічних працівників, які здійснюють профорієнтаційну роботу у закладах загальної середньої освіти, в тому числі з учнями з ООП https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2022/11/kopyya_mr_proforiyentaczijna_robota_5_5.pdf
10. Сучасні підходи до професійної орієнтації в закладі освіти <https://znayshov.com/FR/39117/1056.pdf>